

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2001, sp. zn.: 29 Cdo 2173/99

Na platnost smlouvy o dílo nemá vliv, že byla uzavřena v době, kdy již byly některé práce provedeny.

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ing. Jana Huška a soudců JUDr. Františka Faldyny, CSc. a JUDr. Ivany Štenglové v právní věci žalobce JUDr. A. J., správce konkursní podstaty úpadne J. N., proti žalovanému J. B., zast. advokátem, o zaplacení 75.000,- Kč s přísl., k dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 2. 1999, čj. 29 Co 442/98 - 52, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 2. 1999, čj. 29 Co 442/98 - 52 změnil rozsudek Okresního soudu v Kolíně ze dne 23. 6. 1998, čj. 9 C 1282/95 - 38 tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci částku 75. 000,- Kč s 20 % úrokem z prodlení od 20. 9. 1995 do zaplacení a dále žalovanému uložil zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů 27. 840,- Kč.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud zejména uvedl, že zrušil předchozí rozsudek soudu prvního stupně poněvadž "výsledky dokazování neumožňovaly posoudit ani vztahy mezi účastníky řízení navzájem a vůči vlastníkovvi domu K.N. , související se stavební úpravou přízemí domu, ani plnění smlouvy č. 19/93, ani výši žalovaného dluhu."

Odvolací soud dále uvedl, že soud prvního stupně převzal tvrzení žalovaného, že o přestavbě přízemí domu se dohodl žalobce s K. N., aniž by prokázal pravdivost tohoto tvrzení a proto vyslechl K. N. jako svědka a přijal jeho svědectví jako důkaz, že K. N. nebyl ve smluvním vztahu k žalobci. Dále dospěl odvolací soud k závěru, že smlouva č. 19/93 uzavřená mezi účastníky řízení je platná a její platnosti nebrání to, že byla vyhotovena po zahájení stavební úpravy domu v K. III, popř. že došlo k dohodě o změně rozsahu úpravy a o její nové ceně. Žalovaný přistoupil na konečný rozsah díla a na jeho cenu 575.000,- Kč, z níž zaplatil 500.000,- Kč. Proto žalovaný jako objednatel díla dluží žalobci jako zhotoviteli díla žalovaných 75.000,- Kč, a to podle § 536 odst. 1 a § 548 odst. 1 obchodního zákoníku.

Odvolací soud s ohledem nato, že žalobce neprokázal, kdy umožnil žalovanému užívat stavebně upravenou část přízemí domu K. N., určil počátek prodlení žalovaného s doplacením ceny díla až dnem uplatnění žalovaného nároku u soudu, tj. 20. 9. 1995 a výši nároku z prodlení určil dle ust. § 369 odst. 1 obchodního zákoníku ve výši 20 %.

Dovoláním ze dne 23. 4. 1999 napadl žalovaný výše uvedený rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu s tím, že dovolání je přípustné podle § 238 dost. 1 písm. a) o. s. ř. a bylo podáno podle § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř.

V odůvodnění dovolání žalovaný zejména uvedl, že odvolací soud přijal svědectví K.N. jako důkaz, že K.N. nebyl ve smluvním vztahu k žalobci. Z výpovědi tohoto svědka před soudem prvního stupně však vyplývá, že ještě v roce 1993 začal rekonstruovat objekt na vlastní náklady a část nechal zrekonstruovat na obchod, aniž měl se žalobcem uzavřenou písemnou smlouvu a byl s ním dohodnut na ceně. Před odvolacím soudem však uvedl pravý opak, že nebyl ve smluvním vztahu k žalobci. Žalobce pak přednesl před soudem I. stupně, že práce na objektu započaly na přelomu roku 1992 -1993, že měl se svědkem N. uzavřenou smlouvu o dílo, nejdříve započal s vedlejším objektem, kde bydlel svědek N. a později i na předmětném objektu (přízemní budova). Dohoda mezi ním a svědkem byla taková, že si svědek sežene do objektu nájemce, ten mu zaplatí na nějakou delší dobu nájem najednou a z toho se bude financovat rekonstrukce. Jak dále uvedl, na konci r. 1993 (skutečně 01. 12. 1993), žalovaný uzavřel se svědkem N. nájemní smlouvu a pak se žalovaným uzavřel smlouvu o dílo, která byla antedatována k datu 30. 11. 1993, a to kvůli úvěru, který žalovaný obstarával. Z přednesu žalobce vyplývá, že byl ve smluvním vztahu se svědkem N., jako vlastníkem shora uvedeného objektu, na jehož základě mu dodal část stavebních prací na přestavbě vedlejšího objektu (přízemní budova). V tomto se přednes žalobce a výpověď svědka (před soudem I. stupně) shodují.

Z toho lze usuzovat, že skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování, neboť výsledek hodnocení důkazů odvolacím soudem neodpovídá ustanovení § 132 o. s. ř., protože v hodnocení poznatků, které vplynuly z výpovědi svědka N. je z hlediska pravdivosti logický rozpor.

Odvolací soud se neztotožnil s názorem soudu I. stupně, že smlouva č. 19/93 je neplatná podle § 37 odst. 1 obč. zákoníku, byla-li vyhotovena až po zahájení stavební úpravy. Soud I. stupně došel k závěru, že tato smlouva je neplatná, protože nebyla uzavřena vážně, vzhledem k tomu, že všechny práce specifikované v článku I. smlouvy již byly provedeny a šlo jen o zaplacení již provedeného. Žalovaný před tímto soudem vypověděl, že předmětnou smlouvu podepsal až když podejma byla téměř dokončena, a to měsíci lednu 1994, že zhotovení díla nikdy nechtěl objednat. Smlouvu, která byla antedatována k 30. 11. 1993 (což shodně vypověděl žalobce i svědek V.I) podepsal proto, že se s žalobcem a vlastníkem rekonstruovaného domu jako pronajímatelem někdy v měsíci listopadu nebo prosinci 1993 dohodl, že s ním vlastník domu uzavře nájemní smlouvu na deset let s ročním nájmem ve výši 50.000,- Kč, žalobci zaplatí 500.000,-Kč a tato částka bude započítána na nájemné. Protože v tomto smyslu uzavřel dne 01. 12. 1993 s vlastníkem domu nájemní smlouvu, podepsal později předmětnou smlouvu o dílo. Žalobce shodně uvedl, že žalovaný nejdříve uzavřel smlouvu s žalobcem, kde se zavázal zaplatit mu částku 548.000,- Kč. Žalobce rovněž vypověděl, že se účastnil dvou schůzek, kde se jednalo s vlastníkem domu o tom, aby prodloužil dobu sjednaného nájmu o dobu, která by odpovídala

částce, kterou žalovaný zaplatí nad 500.000,- Kč. To svědčí o tom, že ani žalobce smlouvu o dílo neuzavíral vážně, že nechtěl žalovanému zhotovit dílo, resp. pro něho provést stavební práce, ale chtěl uhradit náklady, které měl s rekonstrukcí objektu jeho vlastníka K.N.

Všechny tyto skutečnosti svědčí o tom, že odvolací soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány či jinak vyšly za řízení najevo.

Vzhledem k uvedenému žalovaný navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Usnesením Krajského soudu v Praze za dne 31. 3. 1999, čj. 38 K 47/98-73 byl na majetek žalobce, J.N. , bytem K., prohlášen konkurs a správcem konkursní podstaty byl ustanoven JUDr. A.J. , advokát, P. 1/142.

Podle § 14 odst. 1 písm. c) zák. č. 328/1991 Sb., ve znění novel (dále jen "ZKV") se prohlášením konkursu přerušují mj. řízení o nárocích, která se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jestliže účastníkem řízení je úpade. Nejde-li v řízení o pohledávku, kterou je třeba přihlásit v konkursu dle § 20 ZKV, lze v řízení pokračovat na návrh správce popř. ostatních účastníků řízení a správce se stává účastníkem řízení místo úpade.

Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14. 2. 2001, čj. 29 Cdo 2173/99-64 byli správce konkursní podstaty a žalovaný vyzváni k tomu, aby soudu sdělili, zda navrhuje, aby bylo pokračováno v dovolacím řízení.

V podání z 26. 2. 2001 správce konkursní podstaty navrhl, aby v řízení bylo pokračováno a tentýž návrh učinil žalovaný v podání z 9. 3. 2001. Vzhledem k tomu dovolací soud pokračuje v řízení.

Nejvyšší soud nejprve posoudil dovolání podle § 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 a 2 o. s. ř., ve znění platném do 31. 12. 2000, neboť podle části dvanácté, hlavy I., bodu 17. zák. č. 30/2000 Sb. se dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem 1. 1. 2001 nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, projednají a rozhodnou podle dosavadních předpisů a konstatoval, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou, obsahuje stanovené náležitosti, dovolatel je zastoupen advokátem a jím bylo dovolání též sepsáno.

Žalovaný v dovolání jako důvod dovolání uvedl, že skutková zjištění nemá oporu v provedeném dokazování, neboť výsledek hodnocení důkazů odvolacím soudem neodpovídá ust. § 132 o. s. ř., protože v hodnocení poznatků, které vplynuly z výpovědi svědka N. je z hlediska pravdivosti logický rozpor.

Z provedeného dokazování vyplývá, že svědek p. N. při jednání odvolacího soudu dne 25. 2. 1999 vypověděl, že se "o smlouvě mezi žalovaným J.B. a žalobcem J.N. dozvěděl až po kolaudaci stavebních úprav v přízemí svého domu." Dále uvedl, že "Smlouva mi byla okopírována v kanceláři žalobce a z ní jsem zjistil, že jsem ze smluvních vztahů mezi žalobcem a žalovaným vyloučen. Na smlouvě není můj podpis." V protokolu o jednání před odvolacím soudem je dále uvedeno, že účastníci "považují skutkový stav za úplně zjištěný, bez potřeby jeho

doplňování."

Ze skutkových zjištění dále vyplývá, že mezi žalovaným jako objednatelem a žalobcem jako zhotovitelem byla uzavřena smlouva o dílo č. 19/93, datovaná dnem 30. 11. 1993. Předmět díla byl podrobně vymezen v čl. I. smlouvy jako stavební práce na akci "zřízení prodejny v ul. V.", přičemž stavební práce byly v tomto článku vyjmenovány a jednalo se o práce na tzv. střední prodejně v přízemí domu v K., V. ulici. Smlouva o dílo dále obsahovala ujednání o ceně díla, a to v čl. III. a cena díla činila 548.000,- Kč. V tomto článku nebylo uvedeno, zda se jedná o cenu včetně DPH nebo nikoli.

Smlouva o dílo, jak vyplývá ze zjištění soudů v předchozím řízení, zejména z výpovědi žalobce a svědka p. Z., byla antedatována a byla podepsána někdy na počátku roku 1994 v době, kdy již bylo provedeno 50 - 60 % stavebních prací, které byly předmětem plnění dle smlouvy o dílo č. 19/93.

Stavební práce byly protokolárně převzaty dne 24. 1. 1994. Žalobce poté dne 15. 3. 1994 vystavil fakturu, v níž vyúčtoval cenu díla ve výši 548.000,- Kč, odečetl žalovaným zaplacenou zálohu ve výši 400.000,- Kč, tím zbývalo k doplacení 148.000,- Kč; dále žalobce vypočetl z částky 548.000,- Kč daň z přidané hodnoty (DPH) ve výši 5 %, což činilo částku 27.400,- Kč a tím požadoval k doplacení 175.400,- Kč. Žalovaný dále žalobci zaplatil 100.000,- Kč a nezaplatil v žalobě požadovanou částku 75.000,- Kč.

Dovolací soud na základě uvedeného dospěl k závěru, že dovolatelem tvrzený dovolací důvod, a to že skutková zjištění nemají v podstatné části oporu v provedeném dokazování, není dán.

Odvolací soud vycházel při zjišťování skutkového stavu, jak to vyplývá ze shora uvedeného, z dokazování provedeného soudem prvního stupně, tak i z dokazování provedeného před tímto soudem. Na základě toho dospěl ke správnému zjištění, že mezi žalobcem a žalovaným byla uzavřena smlouva o dílo č. 19/93. Tento závěr logicky vyplývá z provedených důkazů a z jejich hodnocení ve smyslu § 132 o. s. ř.

Na tomto skutkovém zjištění nemohou změnit nic ani případné nesrovnalosti ve výpovědi svědka p. N., vlastníka domu V. ul. v K., popř. nájemní vztah tohoto svědka se žalovaným ohledně nájmu stavebně upravovaných prostor, a jejich dohody o způsobu placení nájmu, neboť jde o skutečnosti, které za uvedené situace nejsou pro posouzení předmětné věci rozhodující.

Pokud dovolatel dále namítal, že se odvolací soud neztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že smlouva je neplatná podle § 37 odst. 1 obč. zákoníku, neboť tento úkon nebyl učiněn vážně, protože všechny práce dle čl. I. smlouvy o dílo byly provedeny a šlo již o zaplacení provedeného, tedy uplatnil dovolací důvod dle ust. § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., tj. nesprávné právní posouzení této otázky, i když výslovně tento důvod v dovolání neuvedl, dovolací soud konstatoval, že ani touto vadou předchozí řízení netrpí.

Předně, jak to vyplývá z provedeného dokazování, smlouva o dílo byla uzavřena v době, kdy bylo provedeno 50 - 60 % prací. Dále je zřejmé, že žalovaný tuto smlouvu uzavřel s plným vědomím toho, že uzavírá smlouvu o dílo a že jím zaplacená cena díla bude reparována tím, že

bude započtena na nájemné rekonstruovaných prostor, které žalovaný poté na základě nájemní smlouvy z 1. 12. 1993, uzavřené s vlastníkem domu V. ul. v K. p. N., užíval. Z toho je zřejmé a nakonec to vyplývá z dovolání žalovaného, že úmyslem účastníků řízení a vlastníka domu bylo takovýmto způsobem upravit vzájemné vztahy a proto nelze přisvědčit tomu že by smlouva o dílo byla neplatná z toho důvodu, že nebyla uzavřena vážně. Taktéž případné následné neshody uvedených osob nemohou na uvedeném nic změnit.

Platnosti smlouvy o dílo č. 19/93 se nedotýká ani to, že byla uzavřena v době, kdy již byly některé stavební práce provedeny, neboť tomu nic nebrání, i když takovýto postup není obvyklý.

Dovolací soud na základě uvedeného dospěl k závěru, že dovolání žalovaného není důvodné.

Nejvyšší soud proto podle § 37 odst. 1 obč. zákoníku, § 238 odst. 1 písm. a), § 241 odst. 3 písm. c) a d) a § 243b odst. 1 o. s. ř. rozhodl tak, že dovolání zamítl, neboť rozhodnutí odvolacího soudu je správné.

O nákladech dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 4 o. s. ř. a § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. podle úspěchu ve věci tak, že žalovanému náhrada těchto nákladů nepřísluší a totéž platí i pro žalobce, neboť mu podle spisu žádné náklady v tomto řízení nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 28. března 2001

JUDr. Ing. Jan Hušek, v.r.

předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Naděžda Solařová